

Så fånggrödan tidigt

Sammanfattning

- ▶ **Så fånggrödan tidigt**
  - hellre tidigt än väl myllat
  - grödans konkurrens spelar roll
- ▶ **Engelskt rajgräs är huvudregel**
  - rödklöver ger plus för markstrukturen
- ▶ **Sockerbetor kräver särskild hänsyn**

Den viktigaste åtgärden för att lyckas med etableringen av fånggrödan i höstsåden är att så tidigt på våren, gärna i mars innan vårbruket har kommit igång.

En tumregel: Går det att köra första kvävegivan till höstsåden går det också att så fånggrödan. Det är viktigare att så fånggrödan tidigt än att mylla utsädet. Under sena sådder i slutet av april eller senare är det viktigare att mylla utsädet men dessa sena sådder blir ofta misslyckade. Det är krav på en lyckad etablering för att man skall få ersättning för fånggrödan.

Det är betydligt lättare att etablera fånggrödor i vårsäd än i höstsäd. För att minska fånggrödans konkurrens med vårsåden kan man med fördel fördröja insådden ett par dagar, vilket ger spannmålen ett försprång innan fånggrödan gro. I vårvete som ofta är glesare och släpper ner mer ljus än korn och havre går det även bra att så fånggrödan när vårvetet har ett par blad.

Text Anders Olsson, HIR, Hushållnings-sällskapet

Foto Erik Karlsson, Anders Olsson

Engelskt rajgräs växer bättre än rödsvingel

Flera försök har visat att engelskt rajgräs är lättare att etablera och växer bättre på hösten än rödsvingel. Eftersom höstsäd konkurrerar hårt med insådden är det därför lämpligast att så in engelskt rajgräs i höstsåden. Sår du in rödsvingel och etableringen blir dålig finns det risk för att fånggrödan underkänns vid en kontroll under hösten. I tunna höstvetebestånd som släpper ner mer ljus går det emellertid bra att så rödsvingel. Se lathunden nedan för rekommendationer av fånggröda i olika grödor.

Blanda i rödklöver i vårsåden eller i höstsåden om den är tunn och gles

Insådd av rödklöver (max 10%) förbättrar fånggrödans efterverkan och är positiv för struktur och växtföljd. I tät och frodig höstsäd har emellertid klöver svårt att etablera sig. Rödklövern får för lite ljus och klarar inte konkurrensen från höstsåden. Blanda istället i rödklöver i tunna höstsådesbestånd eller i vårsåd. Tänk även på att vissa ogräspreparat effektivt sprutar bort klöver om plantorna träffas. Detta gäller Starane, Platform, Ariane, Primus och Duplosan-produkter. Är höstsåden inte ogräsbekämpad på hösten, är risken stor att klöver sprutas bort vid ogräsbekämpningen på våren. Välj om möjligt Gratil för att skona klöver.

Etablerar sig klöver bra och överlever under sommaren kan den växa sig kraftig under hösten. I ett försök i S Varalöv, utanför Ängelholm under år 2002, tillväxte rödklövern ca 700 kg/ha (torrsubstans) under hösten fram till 20 oktober. Klöverinblandningen gav mer än dubbelt så mycket kväve i grönmassan jämfört med att bara ha sått in gräs.

Rödklövern kräver ljus för att överleva konkurrensen från höstvetet.

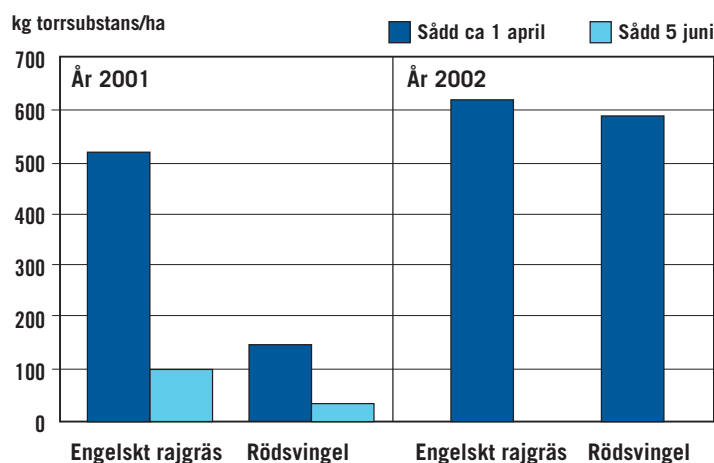
Sortvalet har mindre betydelse!

Sortvalet har inte så stor betydelse i engelskt rajgräs. Risker för axgång under sommaren är mindre hos sena sorter än hos tidiga men har lite praktisk betydelse. Av rödsvingel-sorterna på marknaden är de allra flesta utlöpande sorter som t ex Rubin, Reptans, Kristina, Salsa och Engina. Undvik Wilma som har svårare att konkurrera med stråsåden. Priset för engelskt rajgräs och rödsvingel är ca 20 kr/kg. Sena rajgrässorter är något dyrare.

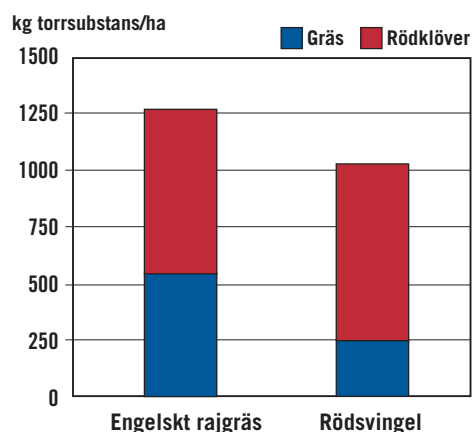
Spruta bort fånggrödan inför sockerbetorna

Så inte in fånggrödor inför betorna på tyngre jordar, speciellt inte om du har planerat att kvickrotsbekämpa på hösten. Det bättre att spruta i tid på hösten och

Engelskt rajgräs och rödsvingel insått i höstvetet år 2001 och 2002

Engelskt rajgräs och rödsvingel insått tidigt på våren i höstvetet. 10% inblandning av rödklöver.

Så här vill vi inte se betorna komma upp på våren. Fånggrödan har inte blivit tillräckligt bekämpad och nedbrukad.

plöja under goda förhållanden, istället för att plöja sent under blöta förhållanden. På behagliga jordar som kan plöjas sent utan problem går det bra att så fånggrödor inför betorna. Före sockerbetorna ska man se till att fånggrödan säkert är död.

Ogräsbekämpning

Är höstsåden ogräsbekämpad på hösten är det inga problem att så in gräs och klöver på våren. Vid sena höstsprutningar och höga doser Arelon/Tolkan (mer än 2 l/ha) finns det risk för att fånggrödan har svårt att etablera sig men erfarenheterna kring detta är relativt små.

Huvudrekommendationen är att så fånggrödan så tidigt som möjligt, innan vårbruket och spruta ört-

ogräsen när tillväxten har kommit igång och gräsen nått ett blad. Samma preparat gäller som för enbart höstsäd. Vid klöverinsådder, välj Gratil före Starane, Platform, Primus och Duplosan-produkter, annars finns det risk att klövern sprutas bort. Risken är dock mindre vid sena sprutningar då klövern befinner sig nere i beståndet.

Lathund för val av fånggröda

(endast vårsådder)

Gröda	Engelskt rajgräs	Röd-svingel
Råg	●	
Rågvete	●	
Höstkorn	●	
Höstvete, tunt		●
Höstvete, normalt	●	●
Höstvete, kraftigt	●	
Höstvete, tidig sådd ¹	●	●
Höstvete, sen sådd ²	●	●
Korn, tidig sådd ³	●	●
Korn, sen sådd ⁴	●	
Havre	●	
Vårvete, tidig sådd ³		●
Vårvete, sen sådd ⁴	●	●
Foderärter ³		●
Konservärter	●	●
Inför sockerbetor	●	●

¹ Fånggrödan sådd i mars eller början av april

² Fånggrödan sådd i slutet av april

³ Fånggrödan sådd i samband med vårsådden

⁴ Fånggrödan sådd vid vårsådens uppkomst eller senare

Rekommenderade utsädesmängder

Höstsäd:

Tidig sådd (mars)
tunna bestånd

Sen sådd (slutet av april)
kraftiga bestånd

6 kg/ha

7 kg/ha

8 kg/ha

9 kg/ha

10 kg/ha

Utsädesmängd

Utsädesmängd

Vårsäd:

Utsädesmängd 4-6 kg/ha

Beakta följande specialfall vid vårbekämpning av ogräs vid insådd fånggröda i höstsäd:

Viol, Veronika	Spruta tidigt med 0,4 - 0.5 liter Cougar Så fånggrödan (ej klöver) efter 3 dagar
Vitgröe	Kräver höga doser Arelon/Tolkan (minst 2,0 l/ha) Så ej fånggrödor på dessa fält
Åkerven (A, B, C)	A. 12,5 - 18,75 g Monitor + 0,1 - 0,2 vätmedel Spruta när gräset har ett blad
Renkavle (B, C)	B. 0,8 - 1,0 liter Event Super + 0,1 vätmedel före uppkomst Utsädet ska vara myllat eller vänta tills fånggrödan har ett blad
	C. 20 g Lexus + 0,1 vätmedel Insådder avrådes i nuläget, ej tillräckligt undersökt!

Ytterligare information om ogräsbekämpning vid insådd av fånggröda i höstvetete kan fås från Växtskyddscentralerna på www.sjv.se/vsc, se Ogräs - jordbruk/ogräsbrev. De rekommendationer som ges där uppdateras årligen och de företag som marknadsför preparaten ställer sig bakom rekommendationerna, dvs tar fullt produktansvar.